

Святець Ганна,
старший науковий співробітник
СХМ ім. Никанора Онацького

НАУКОВА АТРИБУЦІЯ ТВОРІВ ІЗ ЗІБРАННЯ СУМСЬКОГО ОБЛАСНОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ІМ. НИКАНОРА ОНАЦЬКОГО

Сумський обласний художній музей ім. Никанора Онацького, за кількісним і якісним складом свого зібрання, є одним із кращих музеїв України. Наразі його колекція нараховує понад 17 000 експонатів. Роботи високого художнього рівня, професійний підхід збирачів і науковців до їхнього відбору, вразили не одного відвідувача.

У той час, як проблем з державною експертизою культурних цінностей та їх оцінкою не виникає (є міністерські інструкції, видані додаткові інформаційні посібники, проводяться курси підвищення кваліфікації), то все частіше постають питання щодо наукової атрибуції музейних творів. Незаперечним фактом є те, що музеї України, як і музеї світу, мають зібрання робіт невідомих художників, скульпторів, портретованих чи зображених мотивів. Наша задача – знайти, дослідити та довести правдивість конкретної інформації.

Відповідно до наказу Міністерства культури України № 580 від 21. 07. 2016 р. «Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів», науковою атрибуцією вважається дослідження, яке є невід’ємною частиною обліку музейних предметів і має на меті визначення характеристик предмета, його автора (за наявності), хронологічної належності, достовірності та автентичності, виявлення документального, інформаційного підтвердження його ознак і віднесення предмета до певної групи зберігання [1].

Тож, станом на 2019 р. були зроблені такі музейні відкриття: атрибутовано ім’я міланського скульптура Альфонсо Мадзукеллі (1867(1858)-1931) з зібрання СХМ, встановлено дату створення його роботи «Мати з дитиною» (1890-і) та знайдено важливі історичні дані про життя митця [3, 43-45]; атрибутовано роботу Ореста Тімашевського (1822-1866) «Дівчина в тюрбані» (тепер ми знаємо ім’я красуні 1860-х)¹; знайдено важливу інформацію щодо парсунних портретів кін.

---

¹ Стаття про портрет буде опублікована до 100-річчя Сумського художнього музею у 2020 р.

XVIII – поч. XIX ст. Івана Скоропадського (1646-1722) та його дружини Анастасії (1667-1729) (епітафійні написи, схожі втрачені картини) [2, 133-137]. Наразі, триває робота, щодо уточнення інформації про жіночі портрети Якова Капкова (?) (1816-1854), Миколи Рачкова (1825-1895), Михайла Брянського (1830-1908) й портрет військового, авторства Володимира Боровиковського (1757-1825) з експозиції музею.

Важливою діяльністю науковців є контакти з музейниками України, Росії та Європи. Співпраця з іноземними мистецтвознавцями дає великі плоди щодо встановлення важливих даних. Декілька років тому, дослідники з Німеччини усно зробили припущення щодо графічних творів з зібрання СХМ, науковці з Санкт-Петербурга – письмово підтвердили інформацію про картину італійського автора та ін.

Звичайно, спілкуючись із колегами та отримувати чудову інформацію завжди приємно, але багато картин чекають на свого дослідника. Ми не цураємось користуватися світовою глобально-інформаційною мережею Інтернет. При правильному і виваженому аналізі інформації, нам вдається роботи наймовірні відкриття. Вільний доступ до іноземної літератури, її переклад – те, чого не знайдеш у сучасних бібліотеках України. Як говорять книгарі : «Відсутній значний попит, тому не замовляють. Прикрі уроки сьогодення».

Сайти музеїв світу, світові аукціони, соціальні мережі, розмови по скапу, вайберу та ін. – сучасні джерела для атрибуції. Можемо впевнено говорити, що завдяки інтернету, кількість встановлених музейних експонатів зростає і, як показує позитивна практика, буде зростати. Головне – мати бажання працювати та досліджувати.

Список використаної літератури

1. Міністерства культури України. Наказ № 580 від 21. 07. 2016 р. Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16/ed20160721#n27>
2. Святець Г. Подружжя Скоропадських: парні портрети XIX ст. у зібранні Сумського обласного художнього музею ім. Никанора Онацького // Наукова реставрація, сучасність, шляхи модернізації : наукові доповіді XI Міжнародної науково-практичної конференції (11-14 вересня) / ННДРЦУ. Київ, 2018. Ч.2. С. 133–137.
3. Святець Г. Часткова атрибуція скульптури «Мати з дитиною» італійського митця кінця XIX ст.» // Матеріали наукових читань на тему: «Становлення музейної справи на Сумщині», присвячених 100-річчю Лебединського міського художнього музею ім. Б. К. Руднева (20 листопада) / ЛМХМ. Лебедин, 2018. С. 43–45.

